

1. Referentie

Referentie	Voorpostel, M. & van der Lippe, T. (2001). Jongeren en cultuur. Een verklaring voor verschillen in deelname aan elitaire en populaire cultuur. <i>Mens en maatschappij</i> , (3), 202-239.
Taal	Nederlands
ISBN	/
Publicatievorm	Tijdschriftartikel

2. Abstract

Dit artikel onderzoekt of theorieën die deelname van volwassenen aan elitaire cultuur verklaren, bruikbaar kunnen zijn om de deelname van jeugd aan zowel elitaire als populaire cultuur te onderzoeken. Drie aanpakken worden gezien als bruikbaar: culturele participatie als een vorm van informatieverwerking, als een middel om zichzelf te onderscheiden van anderen en als een manier om tijd en geld te besteden. Uit data verzameld in 1998, werd gevonden dat hoewel deze theorieën bruikbaar zijn om de deelname van jongeren aan cultuur te verklaren, ze toch verschillen in de mate dat ze het verschil in deelname aan elitaire en populaire cultuur duiden. De capaciteit tot informatieverwerking beïnvloedt zowel de participatie aan elitaire als aan populaire cultuur. Het zich willen onderscheiden blijkt gerelateerd te zijn aan de deelname aan populaire cultuur en tijd en geld besteden is slechts van interesse voor de jeugd als het gaat op deelname aan populaire participatie.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Vrije tijd
Trefwoord(en)	Cultuur, cultuurparticipatie, elitaire cultuur, jeugdcultuur, populaire cultuur, sociale participatie

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Marieke Voorpostel & Tanja Van der Lippe

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Dit artikel onderzoekt of theorieën die deelname van volwassenen aan elitaire cultuur verklaren, bruikbaar kunnen zijn om de deelname van jeugd aan zowel elitaire als populaire cultuur te onderzoeken.
Hypothesen	Naarmate jongeren over een grotere informatieverwerkingscapaciteit beschikken gaan ze vaker naar uitingen van elitaire en populaire cultuur en dit effect is voor elitaire cultuur groter dan voor populaire cultuur. Naarmate ouders cultuurdeelname meer zien als een statusbevestigende activiteit zullen de kinderen cultureel actiever zijn. Naarmate jongeren elitaire cultuurdeelname meer zien als een statusbevestigende activiteit zullen ze cultureel actiever zijn (elitair). a) Naarmate jongeren meer vrije tijd aan andere activiteiten buitenshuis besteden, zijn ze minder cultureel actief (elitair en populair). b) Naarmate jongeren meer vrije tijd aan andere activiteiten buitenshuis besteden, zijn ze ook cultureel actiever (elitair en populair). Naarmate jongeren over meer geld beschikken, zijn ze cultureel actiever (elitair en populair).

6. Methode

Onderzoeks-	Verklarend onderzoek gebaseerd op een schriftelijke enquête met gesloten vragen, open
-------------	---

methode	vragen en stellingen
Onderzochte groep	De onderzoeksgroep bestaat uit 1521 jongeren tussen de 14 en 20 jaar oud. De groep bestaat voor 55,6% uit jongens. Alle onderwijsniveaus uit Nederland zijn vertegenwoordigd ((i)vbo, mavo, havo, vwo), maar de groep (i)vbo'ers is relatief klein (269 van de 1521 personen). Van de drie leerjaren (3, 4 en 5) bestaat het grootste deel uit vierdeklassers (59,4%) en een relatief klein gedeelte uit vijfdeklassers (5,5%). Van de ouders en oudere broers/zussen van de onderzochte groep werd ook een enquête afgenomen.
Bereik	Nationaal (Nederland)

7. Resultaten

Informatieverwerkingscapaciteit	Deze hypothese wordt voor de deelname aan elitaire cultuur gedeeltelijk bevestigend beantwoord. Niet alle variabelen die met de informatieverwerkingscapaciteit geassocieerd zijn, hebben invloed op de deelname aan elitaire cultuur. Voor de populaire cultuur kan deze stelling ook maar gedeeltelijk worden bevestigd. Anders dan verwacht gaan een hogere opleiding en hogere cijfers juist minder samen met populair cultuurbezoek. Hoe hoger het opleidingsniveau, hoe minder vaak wordt deel genomen aan de populaire cultuur.
Ouders	Hypothese 2 wordt door de resultaten bevestigd voor de deelname aan elitaire cultuur. De beroepsstatus van de ouders draagt bij aan de deelname aan elitaire cultuur door hun kinderen. De beroepsstatus van de moeder is doorslaggevend. Die van vader oefent geen invloed uit. De daadwerkelijke deelname van de ouders blijkt evenwel belangrijker te zijn dan de beroepsstatus, zowel bij elitaire als populaire cultuur. Deze hypothese gaat echter niet op voor populaire cultuur. Het effect van de deelname aan de populaire cultuur van de oudere broer of zus op de populaire cultuurdeelname van jongeren is sterker dan het effect van de deelname aan de elitaire cultuur op de elitaire cultuurdeelname van jongeren. Ook de deelname van school aan cultuur (populair en elitair) draagt bij aan de cultuurdeelname (elitair en populair) van leerlingen. Bezoek aan populaire cultuur van gezin en met school staat echter los van elitair cultuurbezoek. Elitair cultuurbezoek met school draagt wel bij aan populair cultuurbezoek door jongeren. Hoe hoger het gemiddelde cijfer die leerlingen behalen voor de culturele vakken, des te minder deze leerlingen deelnemen aan populaire cultuur. Hier is echter geen invloed gevonden voor de elitaire cultuur.
Elitaire cultuurdeelname als statusbevestiging	Naarmate jongeren een positievere houding hebben tegenover elitaire cultuur, zijn ze inderdaad cultureel actiever op dit gebied.
Activiteiten buitenshuis	Het aantal uren dat buitenshuis wordt doorgebracht biedt geen verklaring voor deelname aan elitaire cultuur. Evenmin heeft het aantal uren dat aan een bijbaan besteed wordt, het geld dat daarmee verdiend wordt of de hoogte van het zakgeld, met de deelname aan elitaire cultuur te maken. Het aantal uren besteed aan activiteiten buitenshuis verklaart voor een deel de populaire cultuurdeelname. Hoe meer tijd buitenshuis wordt doorgebracht, des te vaker worden populaire cultuurvormen bezocht. Het aantal uren besteed aan een bijbaan en het verdiende geld heeft ook een positieve invloed. De hoogte van het zakgeld is niet significant van invloed. Hypothese 4 b blijkt voor de populaire cultuur het juiste beeld te geven: naarmate jongeren meer tijd aan activiteiten buitenshuis besteden, gaan ze vaker naar populaire cultuur.
Financiën	Deze hypothese wordt weerlegd voor de deelname aan elitaire cultuur (zie ook H 4). Wat de populaire cultuur betreft, gaan jongeren vaker naar populaire cultuur naarmate ze meer geld verdienen, maar het zakgeld hangt hier niet mee samen.
Controlevariabelen	Voor de elitaire cultuurdeelname, blijkt alleen een allochtone afkomst significant. Deze jongeren gaan minder elitaire cultuur gaan bezoeken. Meisjes gaan significant vaker naar populaire cultuur dan jongens, als de overige omstandigheden gelijk zijn. In feite gaan jongens en meisjes ongeveer even vaak naar populaire cultuur, maar de omstandigheden zijn hier gelijk gehouden, waardoor in dit model sekse wel significant is (jongens hebben doorgaans een groter budget en brengen

	meer tijd buitenshuis dan meisjes).
--	-------------------------------------

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

Ganzeboom, H.B.G. & Nagel, I. (1999). *Het CJP en de cultuurparticipatie van schoolgaande jeugd: evaluatie van een veldexperiment in acht gemeenten. Eindrapportage*. Onuitgegeven onderzoeksrapport, Stichting CJP (Amsterdam).

9. Beleidsaanbevelingen

Nee

10. Samenvatting

In dit artikel is een verklaring gezocht voor verschillen in deelname aan elitaire en aan populaire cultuur bij jongeren. Hiervoor is gebruik gemaakt van een aantal theorieën die ontwikkeld zijn om verschillen in deelname aan elitaire cultuur bij volwassenen te verklaren, met name de informatietheorie van cultuurdeelname, de theorie van distinctie en de theorie die de cultuurdeelname beschouwt als een manier van tijd- en geldbesteding.

Algemeen kan worden geconcludeerd dat elitaire cultuur jongeren lijkt te overkomen. Ze hebben er weinig over te zeggen en worden in hun deelname nog vooral gevormd door het gezin en door de school. Hierbij moet echter wel worden opgemerkt dat jongeren die zich positief uitlaten over kunst actiever zijn, dus het is niet zo dat jongeren geheel buiten spel staan. Het bezoeken van populaire cultuur is een activiteit die ze zelf veel meer in de hand hebben. Het past beter bij de overige vrijetijdsactiviteiten en er wordt ook voor gewerkt. Er wordt dus bewust tijd en geld vrijgemaakt om populaire cultuuruitingen te bezoeken, iets dat bij elitaire cultuur niet het geval is. Hiermee wordt bevestigd wat we eigenlijk al weten, namelijk dat populaire cultuur in het leven van jongeren een veel grotere rol speelt dan elitaire cultuur.

De gebruikte theorieën blijken wel bruikbaar voor de verklaring van cultuurdeelname bij jongeren in plaats van volwassenen. Alhoewel elitaire cultuurdeelname er beter door wordt verklaard dan populaire cultuurdeelname. Alleen de benadering via de tijdsbesteding en het budget blijkt bij uitstek geschikt om de deelname van jongeren aan populaire cultuur te verklaren.

Informatieverwerking en distinctie doen er voor populaire cultuurdeelname net iets minder toe dan voor elitaire cultuurdeelname. Dit heeft te maken met de operationalisering, maar ook mogelijk ook met de beperkte visie van distinctie waar hier voor is gekozen. De onderzoekers zijn uitgegaan van de ouders als belangrijke overbrengers van status op hun kinderen, maar het is goed mogelijk dat kinderen zich juist afzetten tegen hun ouders. Status van ouders zou dan helemaal geen goede indicator zijn. Binnen de kring van leeftijdsgenoten waarin jongeren verkeren, willen ze zich van elkaar onderscheiden. Verder heeft het opleidingsniveau niet het verwachte effect, wat naast het feit dat intelligentie niet de rol speelt die men verwacht ook kan betekenen dat opleidingsniveau niet goed bruikbaar is als indicator van intelligentie.

Afgesloten wordt met de kanttekening dat uit dit onderzoek alleen een kortetermijneffect aan het licht komt. Wat de invloed van de onderzochte factoren is later in de levensloop, is hiermee niet duidelijk geworden. Het is een momentopname op een punt in het leven waarop er nog veel kan veranderen. Hoe verandert bijvoorbeeld de invloed van de beroepsstatus van de ouders als de jongeren zelf een sociaal-economische status hebben? En in hoeverre is de deelname van de ouders en de oudere broer of zus nog relevant als de jongeren het huis uitgaan? Of wat is het langetermijneffect van de cultuureducatie die jongeren op school hebben ondergaan? Al deze zaken verdienen nader onderzoek en kunnen verder bijdragen aan inzicht in verschillen in cultuurdeelname.